

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev

:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamezne št. 1-50 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din 40.—

Polletna naročnina 20.—

Četrtna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Anton Adamič, Ljubljana, Bohoričeva ulica št. 12. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je adresirati le na urednika.

Upravištvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Ponovna redukcija draginjskih doklad.

Prejeli smo in objavljamo:

Beograd, 13. avgusta 1926. Iz verodostojnega vira doznavamo, da se bavi vlada vsled ponovne poplave z vprašanjem nadaljnje redukcije draginjskih doklad državnih nameščencev. To pot bodo baje prizadeti rodbinski člani, katerih doklade se bodo zmanjšale in poleg tega tudi maksimirale z določenim številom rodbinskih članov. (Točnosti te vesti žal ne moremo kontrolirati, ako pa je resnična, smo si na jasnem, da te vladne namere organizacije ne bodo mogle preprečiti, ker klonejo radi nekonsolidirane fronte in razdvojenosti v popolni nemoči. Vlada vse to dobro ve in pripravlja točen račun. Kdaj pričnemo z računom državni nameščenci, je odvisno od nas samih. Vse se pa zdi, da nas prva redukcija draginjskih doklad še ni iztrežnila.)

O. Z.

Koščan:

Za lastno politično delegacijo!

V »Našem Glasu« št. 21 je priobčil pi-sec »a« veleaktualen članek: »Kakšen bo-di naš protest?« Čital ga je gotovo vsak jav-ni nameščenec s pozornostjo in zanimanjem. Naj napišem svoje mnenje o tem.

Predvsem mislim, da je vsak nas mi-slečih spoznal do dobra dvoje: 1. Nas sle-pe in omalovažujejo že 8 let politične stran-ke in državna uprava; 2. sedanji parlamen-tarni sistem tira državo neizbežno v gospo-darsko in politično propast.

K 1.

Stara krilatica je, da je uradništvo kot cvet inteligence in kot izvrševatelj državne oblasti in politike steber države. Kljub temu je postopala in postopa z nami central-na uprava in narodna skupščina docela mačehovsko, da je i naše materijelno stanje i avtoriteta slabša kakor v zadnji evropski državi. Priznamo, od političnih strank so nam ene bolj, druge manj naklonjene. Od nobene pa ne moremo trditi, da varuje naše interese dosledno ali po kakem načrtu. Naravno, vsaka politična stranka zasleduje najprvo svoje cilje in je, kadar je na vladi, v svojem delovanju, zlasti pa glede uradništva vezana na manire in praktike svojega kompacišcenta. Od raznih vlad ni tedaj pričakovati nobenih dobrot, ravnotako pa seveda ne od skupščine, kjer itak vsakokratna ve-čina slepo in kakor stroj glasuje za vladne predloge; opozicija, razvrščena deloma po stanovskih vidikih, pa ima toliko lastnih marnj in pretenzij, da na uradništvo, vko-likor mu sploh ni načelno nasprotna, še mi-sliti ne utegne. Politični režimi so se pri nas menjali kakor lunine podobe na nebu, skoro vsak izmed njih pa je prizadial državnim činovnikom s samovoljnimi in krivičnimi

upokojitvami, prestavitvami in redukcijami toliko bridkosti in gorja, da je mera polna do vrha.

Vse to potrjujejo osemletni dogodki v naši državi.

Da nehamo biti golo orodje, privesek in glasovni material raznih strank, da si pri-borimo svojemu stanu odgovarjajočo pozi-cijo v državi, zaori klic od Triglava do Var-ja: Na lastne noge! Mi bomo primerno ce-njeni in uvaževani le, kadar bo stala za nami lastna delegacija v skupščini, ki se bo mogla v danem trenutku pogajati in odloče-vati. Zato nas je bilo že pri zadnjih skup-ščinskih volitvah veliko za to, da voli urad-nik svoje poslance (primerjaj moja članka: »Skupščinske volitve in uradništvo« ter »Zadnjič skupščinske volitve in uradništvo« v našem glasilu št. 33 iz leta 1924 in št. 2 iz leta 1925).

O tem se je že takrat vnela velika de-bata v »Našem Glasu« in se bo glede usta-novitve lastne politične stranke, ko izrpa uvodoma omenjeni pisec svoje nazore tudi sedaj. Toda že sedaj kličem: »Ne dajmo se prevarati po nikomur!

K 2.

V teku 8 let smo videli, da pri odločit-vah v skupščini pa tudi v vladi niso mero-dajni v prvi vrsti ozir na narod in državo, marveč da je osnovna podlaga vsega delo-vanja teh dveh činiteljev interes partije in posameznih oseb. Posledica tega je, da se je razpasla brezmejna korupcija in da je za-vladal gospodarski in politični kaos, ob ka-terem žanje v notranjosti par stotin plač-kašev, v zunanosti pa naši sovražniki: Madžarska, Bolgarska in zlasti Italija. Vsak otrok n. pr. ve (vsaj v Sloveniji), da so za nas nettunske konvencije, ker odpirajo Italijanom vrata na stečaj v Dalmacijo in sploh na Balkan, pogubonosne. Pri nas pa si upajo oficijelni krogi trditi nasprotno, češ, saj velja receprociteta. O sancta simplicitas!

Naše podjetnike in posestnike pa tudi de-lavce bi na laški zemlji fašisti s svojimi me-todami onemogočili v najkrajšem času. Pa bodete videli, kljub raznim protestom (iz Zagreba in Splita) bodo te konvencije, če-tudi morda omiljene, sprejete. Pri nas pač manjka državne morale in zavesti skupnosti. To nas pa tera v prepad, kateri potegne tudi nas uradnike za seboj.

Prepričani smo, da so že mnogi krogi, spoznali nevzdržnost naših političnih raz-mer. Skupaj z njimi hočemo mi, zlasti po-tom svoje skupščinske delegacije stopiti na branik države in pripomoči k ozdravljenju političnega stanja. V to svrhu pa bo potreb-na brez dvoma daljša ali krajša uradniška vlada, katere potrebo dokazujeta in naša članka: »Naš bolni parlamentarizem« in »Uradniško vladno hočemo« v stanovskem glasilu št. 14 in 16 od letos.

Naša bol.

Z zavistjo smo brali, da se je pojavil predsednik O. Z. iz Dalmacije, g. Katunarić v Beogradu z zanosnim zatrdilom, da prote-stira proti redukciji plač v imenu 4000 organiziranih državnih nameščencev. V Dal-maciji je menda samo okoli 100 neor-ganiziranih drž. nameščencev, takozvanih »divjakov.«

Lahko vam je, g. Katunarić, ker tvori vaš obrambeni, jekleni pas štititsoč zaved-nih, discipliniranih mož od najnižjega do najvišjega! Ponosni ste in smelo ste se uda-rili na prsa, kažoč na svojo junaško domo-vino, ki tvori skalnotrdno, neupogljivo ar-mado odločnih bojevnikov za svoje pravice. Priznavamo in prepričani smo, da je obudil vaš nastop občudovanje pa tudi nemilo za-drego pri vladi. Štititsoč nameščencev od-klanja namišljeni patriotizem, otresa z gla-vo in krči pesti, ker jim nekdo pritrjuje za-sluzek! Pravzaprav je to nezaslišano, ali ne? Je, po naših pojmi, ker smo slabiči in nevedni, da nas obseva solnce, nas Sloven-ce, ki smo tako kulturni in visoki kakor be-dasti in puhli.

Ja, kako pa je pri nas? Pri nas v Slo-veniji je preko 10.000 javnih nameščencev, udruženih pa je v Zvezi, ki se diči s po-nosnim nazivom da je Osrednja Zveza vseh drž. nameščencev in upokojencev, jedva poldrugi tisoč... Od petih tisoč upokojen-cev jih je v Osrednji Z. — eden in sto...

To pribijemo javno in brez stida za nas; sramota in zasluga za vse neuspehe pada na maso naših »kulturnih divjakov«, ki vidijo v svojih »ferajnih« in svojih »misi-jo-narijih« izveličanje in odrešenje, a se ne osveščajo, da so revna staja ovac, ki jih bo razpršil prvi kamenček, ki prileti med nje.

Kie je jabolko razdora? Je morda v vodstvu Osrednje Zveze? Dvomimo. Menda je največja krivda v ostalih »ferajnih«, ozir.

v njihovem vodstvu, ker se le-ti ne zavedajo svojih pravih nalog v teh tako težkih in okrutnih časih. Kdaj bode izpregledali?

Star pregovor pravi: Kogar hočejo bogovi pogubiti, tega udarijo najprej s slepoto.

Tema, tema je pri nas!

Še vedno jim ni dovolj.

Po »Jutru« z dne 19. avg. t. l. je vprašal poročevalec g. ministrskega predsednika Uzunoviča:

Gospod predsednik, med našim uradništvom se je pojavil dvom, da službena utemeljitev redukcij draginskih doklad ni iskreno mišljena iz da tiči za njimi nemara stalna redukcija prejemkov. O odtegljajih se ve, da so ostali v blaginjah finančnih delegacij. — »Redukcija draginskih doklad — je odgovoril ministrski predsednik — je nujna potreba gospodarstva in nesreč v poplavljenih krajih. Odtegljaji so namenjeni sedanjim, kakor tudi bodočim vremenskim nesrečam. Škoda se ni bila ugotovljena. Ponekod vode še vedno niso odtekle. Ne ve se, kako veliki bodo izdatki za nove posetve. Vlada, ki mora čuvati nad budžetskim ravnotežjem in računati z razpoložljivimi sredstvi, ni mogla prepustiti, da vremenska katastrofa uničuje valuto in da oškoduje naš dinar. V tem slučaju bi uradniki prvi okusili vso težo dinarjevega padca. Interesantno je, da sem prejel ravno iz Slovenije največ protestov, kjer sem pa pričakoval največ uvidevnosti. Pri dejstvu, da je vrednost dinarja ostala na isti višini, da pa so padle cene skoro vsem predmetom, je vlada morala skrbeti za to, da se ohrani sedanje valutno stanje in da se prepreči vsaka kriza dinarja. Vlada nima namena, da ostane pri redukciji, nego bo eventualno pripravljena, da pri boljšem gospodarskem in finančnem stanju države zopet zviša prejemke in izplača vso razliko. To je odvisno od daljnjega razvoja gospodarskih razmer.

Torej ostane potemtakem za enkrat pri redukciji brez določenega roka? — »Da.«

Dovoljujemo si k temu odgovoru pripomniti sledeče: Odtegljaji so potemtakem nujna posledica (potreba?) nesreč v poplavljenih krajih. Kadar bode v nepoplavljenih krajih sreča in dobra žetev, bodo poviški naših prejemkov — dosledno — telegrafično nakazani. Odtegljaji so namenjeni ne samo sedanjim, ampak tudi vsem bodočim vremenskim »nesrečam«... Prav rožnata perspektiva, če ne bo nič sreč, ker vode še vedno niso odtekle in niso še nikogar potegnile za seboj. Tudi bomo mi uradniki morali skrbeti za posejke! Ker uničuje vremenska katastrofa valuto in bi morali mi prvi okusiti padec dinarja, so nam dinar rajši kar vzeli, da ne bomo imeli z njim skrbi. Veleinteresantno je, da baš Slovenci najbolj protestiramo. — Najbolj pobožni smo, res ni čudno, da nismo nastavili še drugo lice za udarec. Eventualno bomo pripravljene, da ima vlada namen pri slabšem gospodarskem in finančnem stanju države še i nadalje zniževati naše prejemke, »razlike« pa sploh nikdar izplačati. — Prosimo, le pravilno berite!

Še vedno jim ni dovolj, sedaj brijejo iz nas tudi še norce! Resno mišljen je samo poslednji »Da«.

Dragotin Kveder.

Savez nabavljajalnih zadrug drž. uslužbencev v Beogradu.

Resolucije, sprejete na skupščini dne 23. julija t. l. v Beogradu.

(Konec.)

Pri večini zadrug se baš načelstvo in upravni odbor nista zavedala tega niti v prvi fazi niti se zavedata tega sedaj v drugi fazi gospodarske krize. V Nabavlj. zadrugah se mora vsak zadrugar, posebno pa vodstvo, zavedati, da mora vsaka pomembnejša socialna gospodarska akcija imeti svoj globlji, resnejši, etično višji cilj, nego je zgolj hipno zadovoljevanje trenutnih potreb članstva. Lahko bi tudi rekli: Vsaka važnejša gospodarska akcija za splošnost mora brezpogojno imeti višjo zamisel ali idejo za zvezdo vodnico. Dosledno mora stremeti, da se ta ideja sprovede in to tudi v slučaju, da je mogoče cilj realizirati le v prav pozni bodočnosti in

s premagovanjem silnih težav. Le tedaj ima taka gospodarska akcija v sebi nek duhovni impuls, ki ji osigura življenje, opravičnje obstoj in jo poganja v napredovanje. Taka višja ideja ali zamisel, za katero mora biti enotno usmerjeno vse delovanje in nehanje zadrugnikov boljši bodočnosti nasproti, seveda ne more biti nikdar, niti v pravih niti v poslovniku kake zadruge točno opredeljena kot ta ali ona suhoparna točka tega ali onega paragrafa. Tako višjo vodilno idejo more komaj približno razodevati zmisel celokupnega pravilnika in poslovnika; pravo svojo eksistenco pa more do svojega uresničenja imeti le v srcih in v duhu zadrugarjev, predvsem seveda v srcu in v duhu vodstva in uprave. Če v katerikoli gospodarski akciji take višje ideje za bodočnost ni, ni tudi trajnega, doslednega duhovnega impulza za napredek. Tam samoposebi brzo gineva zanimanje za započeto gospodarsko akcijo, tam nastopa pri članih vedno večja brezbriznost in nedoslednost, tam postaja baš započeta gospodarska akcija grob duha solidarnosti in zadrugne zavesti. Vse to velja posebno za naše Nabavlj. zadruge. Upravni odbori so se kmalu naveličali, udeleжавati zgolj neposredni cilj zadruge t. j. samo nabavljati blago za člane. Prirodno je, da morajo upravni odbori preiti ali slej priti do spoznanja: »Nabavljati zgolj za člane blago, ki ga itak lahko dobijo skoro pri vsakem trgovcu za približno isto ceno, kakor pri zadrugi, res ni posebno vzvišena in socialno pomembna naloga.« Kaj naj storimo? Najbolje je, zadrugo likvidirati. Trgovci bi pa morebiti takoj poskočili s cenami, ako prenehamo! To je spet okolnost, ki govori proti likvidaciji zadruge.

Mnogo takih zadrug visi tako nekako med nebom in zemljo; radi bi upravniki likvidirali, pa se boje in odlagajo zaželjeno likvidacijo na boljšo prihodnost. Nekateri odbori se ojunajo in sprovedejo likvidacijo, naj sledi kakoli hoče. Čitali bomo vsako leto, da jih je prav veliko spet prenehalo z obratovanjem, da je bilo toliko in toliko izbranih.

Živimo namreč že precej časa v 2. fazi povojne gospodarske krize. Ni več prav nobenega pomanjkanja niti na najboljšem blagu za vsako življenjsko potrebo. Še preveč je vsega z ozirom na kupivno nezmožnost publike. Hitro po vojni je tehnika delovala s podvojenim paro. Tvornice in skladišča so polne izdelkov in blaga. Le kupcev ni, denarja ni, da si cene padajo in da si bodo tudi v naprej padale.

Malokatera tvornica obratuje danes s polno kapaciteto. Vsaka skoro je omejila svoje obratovanje samo na nekaj dni v tednu.

Ta druga faza gospodarske krize je krutejša od prve in resnejša za človeško družbo. Ni tu na mestu, da govorimo o njej, kakor tudi ne, kako bi jo izlčili. Zanima nas ta 2. faza z ozirom na naš gospodarski položaj kot konsumente in z ozirom na naše Nabavlj. zadruge. Ni treba posebno povdarjati, da smo v tej 2. fazi pridobili na pomenu kot konsumenti z veliko kupno silo. Tudi Nab. Zadruge so pridobile na važnosti za nas in za splošno gospodarstvo. Za nas ne smejo biti institucije pomembne samo za obrambo proti izkoriščanju, nego jih moramo začeti smatrati za edine neusahljive vire za ustvarjanje skupnega lastnega zadrugnega kapitala. Le s pomočjo naših zadrug ustvarjamo sebi, posebno pa naslednikom temelje bodoče naše gospodarske nezavisnosti od privatnega kapitala. Zadruge naj se nikar v tej drugi fazi ne omejujejo na zgolj »nabavljanje« blaga za člane, ampak treba je, da začnejo resnično stremeti za višjim gospodarskim ciljem, t. j. za ustvarjanjem lastnega zadrugnega kapitala. Proč z igrakanjem, kakor z izplačevanjem dividend; proč s porazdeljevanjem do 80 odstotkov čistega dobička v vsakovrstne svrhe, ki z napredkom zadruge nimajo posla; proč z go-

spodarstvom samo na kredit, samo s tujim kapitalom! Nab. zadruge vendar ne smejo biti zadrugne organizacije v svrhu čim višjega skupnega zadolževanja, nego viri za ustvarjanje čim večjega zadrugnega premoženja.

Zadrugnemu kapitalu je usojeno, da pre-maga v bodočnosti v svetovnem gospodarstvu privatni kapital osobito še, da onemogoča njega zlorabo.

Ali zadrugni kapital je treba začeti ustvarjati, in sicer dosledno pri vsaki gospodarski akciji, z ovladovanjem vseh težav, s samozatajevanjem in s požrtvovalnostjo vseh zadrugarjev. Člane je treba vzgajati, da postanejo socialno zrelejši, posebno gospodinjje. Razkazovati je treba vsem, da je v nab. zadrugah v detinski dobi razvoja nemogoče spraviti v sklad in harmonijo:

1. prodajanje blaga po jako nizki ceni;
2. izplačevati vsako leto prav visoke dividende;
3. plačevati odbornikom visoke honorarje za vsako sejo in vsak trud — in
4. uslužbencem zadruge dajati najvišje plače v kraju.

Posebno je še svariti odbore pred igrakanjem z dividendami. Mlade Nab. zadruge, ki še fiska lastnega premoženja nimajo, že hočejo izplačevati vsako leto dividende galik bogatim akcijskim družbam z ogromnimi rezerv. fondi. Dokler zadruge nimajo svojega lastnega potrebne obratnega kapitala in temu primeren rezervni fond, ne sme biti niti govora o kakih dividendah. Tako igrakanje z dividendami pri gospodarstvu z izključno tujim kapitalom, je nedostojno inteligentnega sloja družbe, ki ga naj predstavljajo državni uslužbenci. Seveda je vsaki zadrugi pri postanku in v nadaljnji detinski dobi razvoja potreben tuj obratni kapital. Ali vse se mora razvijati in rasti; tako tudi nabavlj. zadruga. Tuj kapital je drag in požira visoke obresti; torej ga je treba dosledno in energično izločevati ter postopoma nadomeščati z lastnim obratnim kapitalom. To pa je nemogoče, ako zadruga v razvojni dobi že izplačuje dividende, in se ves čisti dobiček ne uporablja za odplačevanje dolgov. Nagrade marljivim odbornikom je treba že pred določevanjem dobička pripisati stroškom.

Uredba z dne 5. dec. 1920, točka 7. pravi, da procentni iznos čistega dobička, ki se mora porabiti za ustvarjanje lastnega zadrugnega premoženja, ne sme biti manjši nego 30 odstotkov.

Po tem besedilu je vendar samoposebi umevno, da je dovoljeno porabiti tudi vseh 100 odstotkov čistega dobička za ustvarjanje lastnega premoženja. To ustvarjanje v prvi detinski dobi zadruga ne more biti drugega nego odplačevanje tujega kapitala. Ako se pa najdejo v kakšni zadrugi odborniki, ki član 7. zakonske uredbe shvačajo tako, da se mora najmanj 70 do 50 odstotkov čistega dobička potrošiti v izgubo, ne za pomnoževanje ali ustvarjanje lastnega premoženja, potem se mora človek čuditi, kako se upajo ti gospodje prevzeti take važne funkcije. Iz tega sledi, da je uredba iz leta 1920 v članu 7. jako pomankljiva, ker ne računa z eventualnostjo, da je možna izvolitev odbornikov in članov načelstva, ki so nesprejemljivi za socialno etična načela zadrugništva glede realizacije višje zadrugne ideje, t. j. ustvarjanja zadrugnega kapitala. Za naše jugoslovanske razmere bi moral zakon točno odrediti: Dokler ne pride zadruga na zeleno vejo, t. j. dokler ne prigospodari svoj lastni povojno visok obratni kapital, je po odbitju vseh stroškov ves čisti dobiček porabiti za ustvaritev takega kapitala, in se torej ne smejo izplačevati nikakoršne dividende. Ko si je pa zadruga prigospodarila že zadosten obratni kapital za svoje razmere, je uporabiti najmanj 60 odstotkov vsakoletnega čistega dobička za pomnoževanje lastnega premoženja in za ustvaritev tihega, neaktivnega rezerv. fonda v določenem iznosu.

n. pr. v velikosti potrebnega lastnega aktivnega obratnega kapitala.

V nadaljnjem razvoju naj vodstvo Nab. zadrug postopoma ustanavlja:

1.) fond za podporo siromašnih članov, ki ne zmorejo svojih obveznosti napram zadrugi za sprejeto blago;

2.) fond za zgradbo zadrugnega doma s potrebnimi lokali, skladišči in stanovanji za zadrugne uradnike in uslužbence;

3.) fond za podporo bolnih zadrugarjev in članov njih družin;

4.) fond za podporo vdov in sirot državnih uslužbencev, zadrugarjev;

5.) fond za zgradbo cenениh stanovanjskih hiš državnim uslužbencem, zadrugarjem.

Dokler vsi ti fondi niso ustvarjeni, nima igrakanje z dividendami nobenega zmisla.

Kdor izmed drž. uslužbencev pa ne bi bil zadovoljen s takimi načeli in proizvajanjem istih, temu ni treba pristopiti, odnosno se ga izključi iz zadrug, ako je že član.

To bi bili v kratkih potezih višji idejni cilji, višje zamisli, za katerimi mora vsaka nabavljalna zadruga stremeti, **ako si hoče ohraniti življensko silo in hoče napredovati.** Po takih višjih zamislih je odborom usmerjati ves obrat in vsako poedino gospodarsko akcijo. Potem se le je mogoče pričakovati, da vzklije v vsakem drž. uslužbencu zanimanje in ljubezen do lastne nab. zadrug. Po tem se le se bo v vsakem uslužbencu razvila prava socialna misel, zadrugna zavest, ki bo imela moč, da potlači prirojeno nizko osebno sebičnost, katera hoče vsak trenutek vse le za sebe izkoristiti in ne pozna bodočnosti niti drugih. Tega vsega se pri naših nabav. zadrugah ni. Večinoma so še odsev razoranega svetovnega gospodarstva brez višjih idej. Vsakomur mora biti jasno, da je ravno desorganiziranost vsled pomanjkanja višjih vodilnih idej in iz tega izvirača brezcilnost in brezsmotrenost svetovnega gospodarstva glavni vzrok vseh gospodarskih kriz in splošne velike bede. Bankerot splošnega gospodarstva pa nikdar niso zakrivile one množice ljudi, ki marljivo fizično delajo v vseh gospodarskih obratih. Ta bankerot gospodarstva je le vnani izraz bankerota duha ali višjega idejnega življenja pri vseh tistih, ki so se dokopali do vodstva in upravljanja obratov. Ta bankerot na višjih idejah je posebno značilen za sedanjo drugo fazo povojne gospodarske krize in se tudi v njej najbolje izraža. Višjih idej, za katere bi se člani kake gospodarske enote mogli ogrevati, po čijih vresničenju bi vse hrepenelo, ni, ker jih dandanes še zametavajo vodilni krogi, upravniki gospodarskih enot in jih zasmehujejo kot fantastične in prismojene. Kakšen trn v peti je n. pr. nekaterim nabav. zadrugam odnosno samo vodstvom istih, član 6. zakonske uredbe, odstavek drugi, ki določa, da se mora preostalo zadrugno premoženje v slučaju prestanka zadrug izročiti »Savezu, ki ga čuva in izroči po določeni dobi enaki zadrugi v istem kraju kot obratni kapital! Koliko spodtikanja je bilo in je še zaradi te humane odločbe, katero mrzijo po nekod odborniki kot največjo socialno krivico! Po tej odrebi je v slučaju likvidacije nemogoče, da bi si zadrugarji med seboj porazdelili preostalo premoženje. Posledica: splošno ogorčenje in trdni sklep, gospodariti kolikor možno brez lastnega premoženja, zgolj s tujim kapitalom, na kredit. Za Beograd in Savez naj prigospodarjamo premoženja? Kaj takega najodločnejše odklanjajo.

O taki humanitarni odredbi se razširja med zadrugarji krivo mnenje ter se jo žigosa kot antisocialno naredbo, gospodarstvo se pa usmerja v nasprotno stran od one, ki

jo zahtevajo višje ideje. Voditelji takih zadrug na občnih zborih ponosno poudarjajo, da njih zadruga ni družba, ki bi imela kapitalistične aspiracije. Oni da gospodarijo moderno, na kredit in da jim ne pade na kraj glave, da bi zbirali ali ustvarjali kapital, ki bi ga v slučaju likvidacije itak ne smeli med seboj, med zadrugarje razdeliti. Razdeljevali se bodo kolikor možno visoke dividende, da bo vsaj vsak zadrugar imel resnično korist od svoje zadrug. Na letnih občnih zborih se večinoma na dolgo in široko razpravlja, posvetuje in zaključuje, kako je najprikladnejše porazdeliti čisti dobiček. Obžalovanje, da se ga ne sme razdeliti v celotni iznos, nego samo do 70%, je še navadno splošno. **Take nabavljalne zadrug prav za prav go-darijo za skorajšno prepotrebno likvidacijo.** Vodstvu leždi pred očmi vedno likvidacija; po njej se usmerja vsaka gospodarska akcija. Že zaradi člena 6. zakonske uredbe iz leta 1920 ne marajo v takih zadrugah rezervnega fonda, in upravniki se navadno prav nič ne potrudijo, da bi ga pomnoževali z umnim gospodarstvom. Zaman dokazuješ takim vodstvom, kako nezmisljeno je načelo, gospodariti vedno le s kreditom, s tujim kapitalom, da je treba najenergičneje delovati na ustvarjanju mogočnega zadrugnega kapitala. Ako imajo v pravilih, da se ima najmanj 50% čistega dobička uporabiti za povečanje rezerv. fonda, bodo na občnem zboru določbo odločno spremenili in šli navzdol do dopustnih 30%. Zaman boš dokazoval, da bo nabavljalnimi zadrugam še le tedaj mogoče izpolnjevati v polni izmeri svoje človekoljubne naloge nasproti zadrugarjem in karitativne cilje nasproti družbi, ako se dotera enkrat do dovoljne lastne gospodarske moči v svojem kapitalu. Ne umevajo, da zadruga še ni na višku svojega razvoja, ako samo nabavlja za člane potrebno blago. Treba jim je spoznanja, **da je nabavljanje ven-dar le sredstvo, ne končni cilj,** in da je zadrugam usojeno, da realizirajo za nas ali za naše naslednike višje cilje. Zadrugne, ki se nikakor ne morejo prilagoditi zahtevam bodočnosti, ki vrše svojo nalogo edinole z nabavljanjem in ki odklanjajo vsako višjo zamisel, bi lahko imenovali »likvidacijske, nabavlj. zadrug«. V njihovih članih propada vedno bolj zadrugna zavest, zanimanje za zadrugništvo pa umira za vse čase. V resnici so take »likvidacijske« zadrugne, ki pridejo po redu na vrsto, da se izbrišejo pri Savezu, grob vsake zadrugne zavesti, vsakega »duha družabne solidarnosti«. V današnji dobi so razvoju pravega zadrugništva samo v napotje. V njihovem interesu je, da čim prej prestanejo, kar je končno itak edini njih zaželeni smoter in cilj. Z njih pre-stankom bodo skoro utihnile tožbe, da so vsemu nenapredovanju v zadrugstvu krivi edino le člani zadrugarji.

Državne uslužbence zadrugarje je mogoče na rednih in izrednih občnih zborih kaj lahko vzgajati za dobre člane s primernim poukom in z dobrimi zgledi pri odbornikih. Za višje ideje in zamisli zadrugništva jih je navduševati s primernimi predavanji in z izposojevanjem strokovnih knjig. Treba jih je prijeti v srcu in v umu in jih prepričevati, da so lepši in vzvišenejši cilji in istini dosegljivi in pri skupnem doslednem prizadevanju in samozatajevanju le vprašanje časa. Tolmačiti jim je treba, od česa je to odvisno in razkazovati jim je pota in sredstva

v dosego višjih in lepših ciljev. Koder uprava zadrug take ideje sama prezira in zaničuje, ondi o kaki vzgoji članov zadrugarjev na višji stopnji zadrugne zavesti seveda ne more biti govora. Kljub vsem zasmehovanju in zasramovanju nositeljev naših nazorov pa stoji, da je ni boljše vzgojne šole za odrastle, nego je zadrugništvo. Za državne uslužbence bi lahko lastne Nabav. zadrugne bile nekake visoke vzgojne šole; obenem pa, **tudi neusahljiv vir skupnega blagostanja,** če sta vodstvo in uprava zadrug povsod prošinjene z višjim idejnim življenjem.

Dokler tega ni in koder tega ni, je brezplodno, tarnati o pomanjkanju zadrugne zavesti in duha družabne solidarnosti pri članih zadrugarjih. Državni uslužben-ci kot zadrugarji niso baš tako nevedni in nezmožni, da bi ne mogli pravilno presojevati smotrenosti ali brezsmotrenosti gospodarstva v nabav. zadrugah. Gineva pa zanimanje kakor zaupanje neizbežno, ako je zadrugništvo brez višjih idelj in zamisli, ki še le omogočajo napredek.

Vestnik.

Prvi odgovor. Občinske volitve v Srbiji so izpadle za vladajoči režim relativno nepovoljno. Pravzaprav je skoro zabavno čitati jugoslovenske novine o vzrokih poraza oficijelne radikalne liste v Beogradu. Cepljenje, razkol v radikalnih vrstah naj bi bil glavni povod za poraz? No, saj res. Površen bralec zmaguje z glavjo, čuje besedo »razkol« in modruje: Sloga jači, nesloga tlači. Dvomimo pa, da ne bi vedeli reporterji, če bi imeli seveda čas, za bistvo razpora. Pišejo površno, namigujejo, sicer pa molče. Oficijelni nosilci list so ponavadi spekulanti, dobri računarji, ki poznajo razpoloženje mase. Masa volilec je oni faktor, ki ali dvigne nosilca liste et comp., ali ga pa požre. Menda vendar nihče ne misli, da odločajo med volilci izbrana beseda in lepe oči kandidata! Vplivajo že, a ne odločujejo. **Odločilni faktor pri vseh volitvah so osebni interesi tudi volilcev.** Ker državni nameščenci niso hoteli poljubiti rok svojih delodajalcev, ki jim pritrjujejo zaslužek, je odločil baš ta sloj občinske volitve v Beogradu. O, dobro vedó gospodje, ki so bili udarjeni, kje tiči pravi in edini vzrok njihovega poraza, pa previdno molčite! In to hočemo pribiti. Sicer so pa volitve v Beogradu šele prvi naš odgovor; nadaljni slede.

Izpremembe v politični službi. Narodni Dnevnik je prinesel dne 30. julija pod gorenjim naslovom sledečo notico: »Naš list je prinesel v številki 165 z dne 27. julija vest, da se že dolgo name-ravani ukaz uradnikov ne bo izvedel«. K temu smo prejeli sledeče informacije, ki jih, da zadevo natančneje pojasnimo, priobčujemo: S 1. aprilom t. l. je bila določena upokojitve 5 uradnikov v območju ljubljanske oblasti. So to gospodje s polno službeno dobo in večinoma stari nad 65 let, tako da je upokojitve po uradniškem zakonu naravnost obvezna. Na njihova mesta — par izmed teh naj bi bilo vsled brezposelnosti reduciranih — so imele priti nove moči. Vse to je bilo že dlje časa pripravljeno in večina prizadetih gospodov ni ugovarjala oziroma so bili naravnost zadovoljni, ker bi bile tako izpolnjene njihove upravičene želje. Kar čez noč pa so prišle intervencije v notranje ministrstvo in vse je zapalo in obtičalo. O vzrokih krožijo razne verzije, ki jih tu ne bomo navajali. Skratka, upoko-jitve so bile koncem marca že v listih najavljene, o dotičnih premestitvah čivkajo že vrabci širom kranjske dežele mesece in mesece, vendar pa še nihče prizadetih ni prejel dekreta, ker vse skupaj spi spanje pravičnega v Beogradu. Merodajne oblasti naj bi se tedaj že vendar enkrat zganile, da se 1. napravi konec negotovosti, 2. zadosti zakon in 3. ugoti socialno upravičenim željam prizadetih. — Ki tej notici dostavljamo le: Take stvari so samo pri nas mogoče. Dela se vse vsled intervencij in hitrig ravno narobe, kakor bi bilo

Fini ševro, lesena ali usnjata peta

Din 159.

„Voika“ Ljubljana - nasproti Mestnega doma 1. Državni nameščenci tudi na obroke.

pravilno. V tej notici zamišljene upokojitve in prestavitve bi morale biti že davno izvršene. Toda izdaja dekretov o upokojitvah (dotičniki imajo polno službeno dobo in so nad 65 let stari) se zadržuje, pač pa se upokojujejo, ki nimajo niti polne službene dobe (dr. Bevk, Wester). Kdaj bo zavladal pri nas vendar red?

Ranžiranje v statusu. Ministrstvo Pravde je razglasilo pod št. 4354 z dne 31. jan. 1925 sledeče: Komisija za izvrševanje zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima gradjanskog reda, donela je u jednom konkretnom slučaju ovo mišljenje: »Prevodjenjem na novi zakon nije se promenio odnos između lica, koja su po svom položaju, na kome su bili pre prevodjenja, ušla u istu grupu. Prema tome mora se smatrati, da je u grupi duže onaj službenik, koji je ranije došao na položaj s koga je na dan 1. septembra 1923. god. preveden u istu grupu, u koju je prilikom prevodjenja ušao i drugi službenik, koji je pre prevodjenja, dočnije došao na isti položaj. Isto to važi i za slučaj, ako su službenici ranije bili na različitim platama, pa su na dan 1. septembra 1923. god. ušli u istu grupu. Onaj, koji je ranije bio na tom položaju sa većom platom, isto tako kao i onaj, koji je u opšte ranije došao na isti položaj, smatra se da je stariji«. Vsa komur je znano, da ranžirajo sedaj n. pr. v finančni stroki rač. praktikanči pred revidenti, davč. ofic. in upravitelji pred nadupravitelji itd., ker so bila pri sestavi statusov merodajna prizmana službena leta. Vsi statusi še niso niti odobreni in je tedaj pritožba nemogoča. Izrecno pa opozarjamo vse prizadete, naj si obdržijo ta razpis v spominu, ker ga bodo morda še rabili. Pravimo »morda«, kajti za večino prizadetih pomenja nižja številka v statusu le prav medel žarek upanja na avanzma. — Izgledi za napredovanje so sedaj res silno sijajni!

Spojitev generalne direkcije drž. pravobraniteljstva in generalne direkcije državnih posestev. V smislu odloka kabineta g. ministra financ z dne 20. julija 1926, št. 4119, priobčujemo, da je g. minister financ na osnovi pooblastila v členu 279. finančnega zakona za l. 1926—1927 z uredbo z dne 19. julija 1926, št. 4119 (Služb. Nov. št. 166 XLV od 24. julija 1926, Ur. list 300/69 od 31. julija 1926) spojil generalno direkcijo državnega pravobraniteljstva in generalno direkcijo državnih posestev z veljavnostjo od dneva razglasitve v »Službenih Novicah« v eno samo generalno direkcijo, ki nosi uradni naziv: Generalna direkcija državnega pravobraniteljstva in državnih posestev (Generalna direkcija državnog pravobraniteljstva i dobara). Ta generalna direkcija se deli na odelke, katerih delokrog in število se bo določil s posebnim pravilnikom.

Ali je sedaj jasno? Gener. direkcija drž. rač. zaključuje svoj razpis DR br. 101.644, ki ž njim pojasnjuje, kdo je deležen redukcije in kdo ne, tako: Razlika između večeg ličnog dodatka do l. VIII. 1926 i manjeg ličnog dodatka po rešenju Min. Saveta DR br. 99.000, počev od l. VIII. 1926, nema karakter neke obustave, te se zato ona neće naročito ni pokazivati u platnim spiskovima, niti će se u korist nekog računa knjižiti. Naprotiv, rešenje Min. Sav. DR br. 99.000/26 jeste jedan nov pravni osnov, kojim je iznova regulisana veličina ličnog dodatka, upravo osnov, čija je tendencija smanjenje kako ličnog dodatka

Zamenjam službeno mesto

s tovarišem kjer si bodi. Imam prosto prostorno stanovanje, velik vrt v lepem kraju.

A. Krepek, davčni služitelj,
Sv. Lenart v Slov. goricah.

na skupoču, tako i ostalih oblika prinadležnosti (razen reprezentančne doklade velikim županom, sodnijski dodatek 600 Din itd., kakor jih našteva začetkom omenjeni razpis DR br. 101.644).

Underwood

pisalni stoj je dosegel svetovni sloves, nad 2.000.000 strojev v prometu in rabi.

LUD. BARAGA,
LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6, 1.

Je vendar najboljši!

Kolesa!

samo pri Gorcu!

Palača Ljublj. Kreditne banke

TOVARNA ČEVLJEV PETER KOZINA & KOMP. Izdeluje odslej naprej tudi lahke damske čevlje ter čevlje za gospode najnovejše forme in najboljše kvalitete. Prodaja na malo: Ljubljana, Breg 20, Aleksandrova cesta 1, Prešernova ulica; Zagreb, Račkova ulica 3; Beograd, Knez Mihajlova ulica 4.

Priporočamo se modna trgovina

A. Šinkovic nasl. K. Soss
LJUBLJANA, Mestni trg 19.

Cenejšje kot pri razprodajah
se dobi vsakovrstno manufakturno blago pri

J. TRPIN, Maribor
Glavni trg šte. 17.

1912 ustanovljeno 1912

IVAN PAKIŽ
Ljubljana, Stari trg 20.

Velika zaloga stenskih ur in budilk. Vsakovrstne precizne švicarske žepne ure. Velika izbira zlatnine in srebrnine, juvelov, poročnih prstanov, jedilnega orodja, kakor tudi različnih nastavkov iz china in pravega srebra

Najcenejši nakup!

Priporočamo tvrdko

M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin

Ivan Jelačin, Ljubljana

Uvoz kolonijalne in špecerijske robe.

Tvrška ustanovljena leta 1888.

Solidna in točna postrežba.

Fran Iglič krojaški atelje

LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 28

Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. — Lastna zaloga modnega blaga. — Uradnikom znaten popust ali na obroke.

F. Szantner, Ljubljana

Šelenburgova ul. 1.

Špecialist za ortopedična in anatomska obuvla in trgovce čevlji.

Tovariši!

Kupujte svoje potrebščine le pri tvrdkah in obiskujte le lokale, ki inserirajo v »Našem Glasu«. Kdor podpira nas, tega podpirajmo mi!

Prva jugoslovanska tovarna dežnikov

Josip Vidmar

Ljubljana, Pred škofijo 19

Najnižje cene! Solidna in točna postrežba

Popravila, preobleke.

Modna trgovina

Peter Šterk

Ljubljana, Stari trg št. 18.

se priporoča.

Najnižje solidne cene.

Najboljši šivalni stroji in kolesa edino le

Josipa Petelinca

znamka

Gritzner in Feniks

za rodbino, obrt in industrijo

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Pouk v vezenju brezplačen. Večletna garancija

Delavnica za popravila.

Na veliko Telefon 913 Na malo

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

Aleksandrova cesta

Aleksandrova cesta

se priporoča za vse finančne transakcije v tu in inozemstvu. — Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekočem računu. — Oddaja srečke državne razredne loterije.

C. J. Hamann,
Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest, novorojenčkov, perja in modnih potrebščin.

Predtiskarija modernih ročnih del.